

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา

THE RELATIONSHIP BETWEEN THE FACTORS OF ORGANIZATIONAL CLIMATE
AND THE GOOD GOVERNANCE PERFORMANCE OF DIVISION OF EDUCATION
RELIGIOUS AND CULTURE SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
IN SONGKHLA PROVINCE

Corresponding author¹
nongta518@gmail.com

ศุภสิน หมาดอี¹, นพดล นิมสุวรรณ² และ ชวลิต เกิดทิพย์³
Supasin Mad-e¹, Nopadol Nimsuwan² and Chawalit Kerdtip³

Received: Oct 14, 2020

Revised: Dec 29, 2020

Accepted: Dec 30, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของบรรยากาศองค์การ ศึกษา ระดับบรรยากาศองค์การ ศึกษา ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงาน กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา จำนวน 795 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง สำรวจ และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบ บรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด สงขลา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความผูกพันต่อองค์การ (2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (3) ความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร (4) ความอบอุ่น (5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (6) มาตรฐาน ในการปฏิบัติงาน และ (7) โครงสร้างองค์การ 2) กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา มีบรรยากาศองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) องค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาสารพัดศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบ, บรรยากาศองค์การ, การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล

ABSTRACT

The purposes of this research were to exploratory factor analysis of the organizational climate, to study the Level of the organizational climate, to study level of the good governance performance, and to the relationship between the factor of organizational climate and the good governance performance of Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province. The sample group used in this research were the Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization staff under the Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province was 795 people. The statistics used for data analysis were arithmetic means, standard deviation, exploratory factor analysis and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results of this research can be summarized as follows: 1) the factors of organizational climate of Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province include 7 elements; there are 1) organizational commitment 2) work motivation 3) job responsibilities 4) warmth 5) Interpersonal relationship 6) performance standards and 7) organizational structure. 2) Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province had overall the organizational climate in a high level. 3) Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province had overall good governance performance in a high level. 4) factor of organizational climate and the good governance performance of Division of Education Religious and Culture Subdistrict Administrative Organization in Songkhla Province, overall, have a positive relationship at a moderate level, statistically significant at .01

Keywords: Factor Analysis, Organizational Climate Good, Governance Performance

บทนำ

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40ก เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2560 ได้นำหลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นหลักสากลมาใช้ โดยประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยใช้เป็นหลักในการบริหารประเทศ ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หมวดที่ 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตราที่ 65 ว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว”

การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ตามที่ ทรงลักษณ์ ณ นคร (2555, น. 36) กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลนั้นจะทำให้องค์กรมีการบริหารจัดการที่ดี มีความเป็นธรรม มีการบริหารจัดการโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับความไว้วางใจได้รับการรับผิดชอบของตน และจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้การดำเนินงานในองค์กรบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนและทำให้ภารกิจขององค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า

การบริหารจัดการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการนั้นส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบรรยากาศขององค์กรที่ดีขึ้นเช่นกัน ตามที่ เตชะ ศิริปัญญา (2559, น. 118) กล่าวว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร ทำให้การบริหารจัดการในองค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพราะการปฏิบัติงานในองค์กรจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคลากรภายในองค์กร ถ้าสภาพแวดล้อมภายในองค์กรเอื้อต่อ การปฏิบัติงานของบุคลากรก็จะส่งผลให้บุคลากรในองค์กรมีความเต็มใจและพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์กร

การสร้างบรรยากาศขององค์กรที่ดี สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความพึงพอใจ มีความยินดีปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เต็มความสามารถ และมีความสามัคคีสนิทสนมกลมเกลียวกัน เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารควรคำนึงถึงผู้ใต้บังคับบัญชาว่าเป็นบุคคลที่มีชีวิตจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด มีความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งจะต้องศึกษาพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น บรรยากาศขององค์กรจึงเป็นเครื่องหมายที่ตอบโจทย์การปฏิบัติงานในองค์กรหลาย ๆ ด้านและแต่ละองค์กรก็จะมีลักษณะของบรรยากาศขององค์กรที่แตกต่างกันออกไป (สัมฤทธิ์ ฝิวนิม, 2552, น. 50)

การวิเคราะห์องค์ประกอบบรรยากาศขององค์กร เป็นการหาองค์ประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด และมีน้ำหนักต่อองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งเป็นพิเศษ (อุทุมพร จามรมาน, 2532, น. 38-40) การวิเคราะห์บรรยากาศขององค์กรนั้นเป็นวิธีการที่อธิบายข้อมูลให้ง่ายขึ้น ด้วยการลดจำนวน

ตัวแปรให้ลดลง โดยการพยายามหาโครงสร้างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การจำนวนน้อย ๆ แทนที่จะแทนจำนวนตัวแปรมาก ๆ โดยยึดหลักการที่ว่า ตัวแปรต่าง ๆ ของบรรยากาศองค์การที่มีความสัมพันธ์กันนั้น จะมีองค์ประกอบร่วมกัน (สำราญ มีแจ้ง, 2546, น. 196 -198) การรวมตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กันไว้ด้วยกันด้วยการสร้างเป็นตัวแปรใหม่ โดยใช้เทคนิค Factor Analysis แล้วนำตัวแปรใหม่ที่ได้ จากการวิเคราะห์ไปเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ต่อไป ทำให้สามารถอธิบายความหมายของแต่ละปัจจัยได้ตามความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ที่อยู่ในปัจจัยนั้น ทำให้สามารถนำไปใช้ในด้านกรวางแผนได้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549, น. 5)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยของนักวิชาการเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า บรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง (เดชา ศิริพิบูลย์, 2559, น. 104) งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น องค์การควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน และนำผลที่ได้มาใช้ประกอบในการตัดสินใจในการดำเนินงานรอบต่อไป นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ รณชัย สมานชาติ (2553, น. 93) พบว่า บรรยากาศขององค์การที่มีการสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่นกัน

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาได้มีนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล จะส่งผลให้ท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา มีการพัฒนามีระบบโครงสร้างพื้นฐาน มีบรรยากาศที่ดี และพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา, 2561, น. 55) ซึ่งการจัดการศึกษาของ อบต. ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสงขลา ได้แก่ หน่วยงานกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งมีหน้าที่ ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2552, น. 21) โดยจากเอกสารข้อมูลของนักวิชาการและผลวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นว่า บรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความคุ้มค่า ดังนั้น บรรยากาศองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงควรวิเคราะห์องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การอันเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากองค์การอื่น ๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของบรรยากาศองค์การ ศึกษาระดับบรรยากาศองค์การ ศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา เพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน ได้ทราบและเล็งเห็นถึงความสำคัญและร่วมกันปรับปรุงบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรไปสู่การเป็นองค์การที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

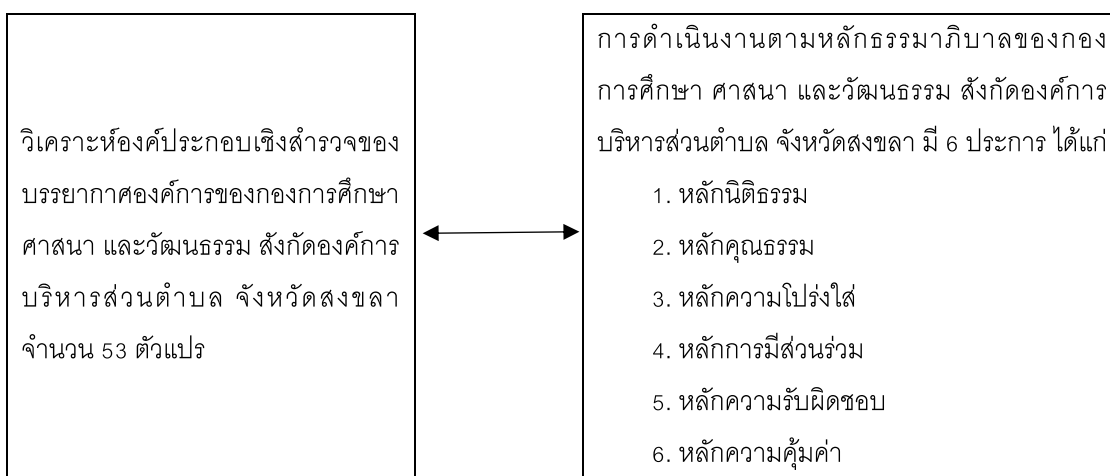
1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา

สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยของการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบรรยากาศ องค์การของ จูลี่ ศรีชะโคตร (2557) จิตติมา ศรีไพบุลย์ (2552) กุลิสรา ภาณุชไพศาล (2557) ดวิษา สังคะ (2559) Litwin & Stringer (1968) Hoy & Miskel (2001) และสัมพันธ์ ผิวนิ่ม (2552) และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สำนักนายกรัฐมนตรี (2546) ปรากฎผล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พนักงานกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา จำนวน 940 คน จาก 91 หน่วยงาน

กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา จำนวน 795 คน โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบ คือการนำขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์หองค์ประกอบ ซึ่งหลักการพิจารณาของกลุ่มตัวอย่างของ Hair et al. (1998) ที่ได้กำหนดอัตราส่วนของตัวแปรต่อขนาดกลุ่มตัวอย่างสูงสุด 1 : 15 และอัตราส่วนของตัวแปรต่อขนาดของกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดคือ 1 : 5 ซึ่งในการวิจัยนี้มีตัวแปรทั้งสิ้น 53 ตัวแปร และนำจำนวนตัวแปรมาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดอัตราส่วนของตัวแปรต่อขนาดกลุ่มตัวอย่างสูงสุด 1 : 15 และเมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ตัวแปรองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลาเป็นตัวแบ่งชั้น

วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากภาคีวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และติดต่อประสานงานกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาตให้เก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดเตรียมแบบสอบถามบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และบรรจุซองจดหมายส่ง-รับ จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ กรณีเมื่อถึงกำหนดส่งข้อมูล ถ้าหากกลุ่มตัวอย่างยังไม่ส่งคืน ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานไปยังกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่ง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนมา 616 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 77.48 จากแบบสอบถามทั้งหมด 795 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยสร้างจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยแบ่งออกเป็น 9 มิติ จำนวน 53 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1967) ซึ่งมีค่า IOC ของแบบสอบถามตั้งแต่ 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .892

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยแบ่งออกเป็น 6 ประการ จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบ Likert (1967) ซึ่งมีค่า IOC ของแบบสอบถามตั้งแต่ 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ .819

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา โดยตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test of sphericity พร้อมทั้งวิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หลังจากนั้นสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) แบบ Orthogonal Rotation เพื่อช่วยให้สามารถกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ร่วมกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยวิธี Varimax (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545; กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551; และ ยุทธ ไกยวรรณ, 2556) ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test of sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เป็น .846 ซึ่งมากกว่า .5 และเข้าสู่ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis และจากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's test of sphericity พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน จึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้

1.2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

1.3 เพื่อให้การแปลความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการสกัดองค์ประกอบ เพื่อค้นหาจำนวนองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้โดยเลือกใช้วิธีการ Principal Components Analysis และกำหนดจำนวนองค์ประกอบ โดยเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่าหรือเท่ากับ 1

1.4 การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบว่าตัวแปรแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใด โดยหมุนตัวประกอบ (Factor Rotation) แบบ Orthogonal โดยวิธี Varimax เพื่อหาองค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ

1.5 การตั้งชื่อองค์ประกอบพิจารณาจากตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบ แล้วกำหนดชื่อให้ครอบคลุมตัวแปรทั้งหมดในองค์ประกอบ โดยคำนึงถึงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรที่มีค่ามากที่สุดก่อน

ขั้นที่ 2 ศึกษาระดับบรรยากาขององค์การ และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ด้วยการหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลตกอยู่ในช่วงพฤติกรรมใด ก็แสดงว่าลักษณะของการปฏิบัติตรงตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ตามแนวของ Best (1970) คือ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาขององค์การกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งเป็นสถิติที่นิยมใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวแปรสำหรับข้อมูลระดับ Interval Scale หรือ Ratio Scale โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และกำหนดค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยกว่า .30 หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .30 - .70 หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .70 - .90 หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่า .90 หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2544)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบบรรยากาขององค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา โดยตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test of sphericity พร้อมทั้งวิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หลังจากนั้นสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) แบบ Orthogonal Rotation เพื่อช่วยให้สามารถกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่รวมกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้นด้วยวิธี Varimax ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett's test of sphericity ใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งได้ค่า KMO เป็น .846 ซึ่งมากกว่า .5 และเข้าสู่ 1 แสดงว่า ข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis และจากการทดสอบสมมติฐาน Bartlett's test of sphericity พบว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กัน จึงสามารถใช้เทคนิค Factor Analysis ได้

1.2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยวิเคราะห์จากเมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

1.3 เพื่อให้การแปลความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการสกัดองค์ประกอบ เพื่อค้นหาจำนวนองค์ประกอบที่มีความสามารถเพียงพอในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้โดย เลือกใช้วิธีการ Principal Components Analysis และกำหนดจำนวนองค์ประกอบ โดยเลือกองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigenvalue) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน ร้อยละของความแปรปรวนสะสมของการวิเคราะห์องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา

องค์ประกอบที่	ค่าไอเกน (Eigenvalues)	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	17.497	33.013	33.013
2	4.358	8.223	41.236
3	3.877	7.314	48.551
4	3.191	6.021	54.571
5	2.916	5.502	60.073
6	2.415	4.557	64.631
7	1.934	3.649	68.279
8	1.723	3.252	71.531
9	1.547	2.918	74.449
10	1.353	2.552	77.001
11	1.210	2.284	79.285
12	1.018	1.922	81.206

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigenvalues) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่า 1 มี 12 องค์ประกอบ โดยทั้ง 12 องค์ประกอบ สามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 81.206 ของความแปรปรวนทั้งหมด

1.4 การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบว่าตัวแปรแต่ละตัวควรอยู่ในองค์ประกอบใด โดยหมุนตัวประกอบ (Factor Rotation) แบบ Orthogonal โดยวิธี Varimax เพื่อหาองค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกข้อคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไปจึงถือว่าเป็น 1 องค์ประกอบ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545; กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2551; และ ยุทธ ไกยวรรณ, 2556)

จากการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา พบว่า ข้อคำถาม (ตัวแปร) ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไป มีจำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความผูกพันต่อองค์การ 2) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 3) ความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร 4) ความอบอุ่น 5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล 6) มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และ 7) โครงสร้างองค์การ

2. ผลการวิเคราะห์ห้ระดับของบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา ในภาพรวม และรายองค์ประกอบ พบว่า กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา มีบรรยากาศองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดย โครงสร้างองค์การ มีระดับบรรยากาศองค์การ สูงกว่าข้ออื่น ๆ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีระดับบรรยากาศองค์การ ต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การของ

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม และรายองค์ประกอบ

องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา	\bar{X}	S.D.	ระดับบรรยากาศ องค์การ
1. ความผูกพันต่อองค์การ	3.79	.600	มาก
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	3.80	.717	มาก
3. ความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร	3.99	.530	มาก
4. ความอบอุ่น	4.00	.639	มาก

องค์ประกอบบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา	\bar{X}	S.D.	ระดับบรรยากาศ องค์การ
5. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	3.64	.606	มาก
6. มาตรฐานในการปฏิบัติงาน	4.03	.442	มาก
7. โครงสร้างองค์การ	4.26	.424	มาก
รวม	3.93	.388	มาก

3. ผลการวิเคราะห์ห้ระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ในภาพรวม และรายด้าน พบว่า กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยหลักความโปร่งใส มีระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าด้านอื่น ๆ และหลักคุณธรรม มีระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ
กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา
โดยภาพรวม และรายด้าน

การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกอง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การ บริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินงาน ตามหลักธรรมาภิบาล
1. หลักนิติธรรม	4.03	.536	มาก
2. หลักคุณธรรม	3.94	.570	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.24	.496	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.11	.731	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	3.99	.399	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.01	.324	มาก
รวม	4.05	.420	มาก

4. ผลการวิเคราะห์ห้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตาม

หลักสูตรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา

ตัวแปร บรรยากาศองค์การ	การดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาล						รวม Y	
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆		
1. ความผูกพันต่อองค์การ	X ₁	.645**	.700**	.557**	.678**	.659**	.635**	.787**
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	X ₂	.517**	.558**	.604**	.741**	.464**	.262**	.677**
3. ความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร	X ₃	.111**	.113**	.156**	.074	.280**	.381**	.195**
4. ความอบอุ่น	X ₄	.149**	.245**	.494**	.457**	.481**	.477**	.454**
5. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล	X ₅	.191**	.366**	.287**	.408**	.459**	.634**	.452**
6. มาตรฐานในการปฏิบัติงาน	X ₆	.218**	.324**	.326**	.303**	.361**	.365**	.376**
7. โครงสร้างองค์การ	X ₇	-.027	-.051	.088*	.142**	.106**	.144**	.077
รวม	X	.409**	.508**	.560**	.629**	.613**	.619**	.671**

** P < .01; * P < .05

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบบรรยากาศองค์การพบว่า ความผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาล อยู่ในระดับสูง โดยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ความอบอุ่น สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาล อยู่ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่โครงสร้างองค์การกับการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เมื่อพิจารณารายด้านของการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบต่อสังคม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศองค์การและการดำเนินงานตามหลักสูตรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์การ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่องานของบุคลากร ความอบอุ่น สัมพันธภาพระหว่างบุคคล มาตรฐานในการปฏิบัติงาน และโครงสร้างองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุลลี ศรีชะโคตร (2557) ได้วิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์การมีองค์ประกอบ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ มาตรฐานการปฏิบัติงาน เช่นเดียว งานวิจัยของ กุลิสรา ภาณุไพศาล (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการ โรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 1 เทศบาลเมืองจันทบุรี พบว่า องค์ประกอบของบรรยากาศองค์การ ได้แก่ ด้านความผูกพันต่อองค์การและด้านความรับผิดชอบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศ ประสพศิลป์ (2540) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของบรรยากาศองค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศของสถาบันการศึกษาพยาบาล ได้แก่ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Litwin & Stringer (1968) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้องค์การมีบรรยากาศที่น่าทำงาน โดยองค์ประกอบของบรรยากาศ ได้แก่ โครงสร้างองค์การ มาตรฐานในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่องาน และความอบอุ่น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Hoy & Miskel (2001) ได้ศึกษาองค์ประกอบบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา ประกอบด้วยพฤติกรรมของผู้บริหารและครู พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และเช่นเดียวกับจิตติมา ศรีไพบูลย์ (2552) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การของเทศบาลเมืองไร่ขิง พบว่า บรรยากาศองค์การของเทศบาลเมืองไร่ขิงที่มีต่อลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเทศบาลเมืองไร่ขิง ได้แก่ โครงสร้างการทำงาน ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ ได้จำนวน 7 องค์ประกอบ 37 ตัวแปร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา มีลักษณะของบรรยากาศองค์การที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศองค์การที่ดีให้เกิดขึ้นองค์การ โดยนำบรรยากาศองค์การทั้ง 7 องค์ประกอบ จำนวน 37 ตัวแปร มาหาวิธีปรับปรุง แก้ไขและเป็นข้อมูลในวางแผน การกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของหน่วยงานเพื่อปรับปรุงบรรยากาศองค์การให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสงขลา มีบรรยากาศองค์การโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยโครงสร้างองค์การมีระดับบรรยากาศองค์การสูงกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เมื่อพิจารณาข้อคำถาม พบว่า งานในองค์การมีการกำหนดสายบังคับบัญชาไว้อย่าง

ชัดเจน มีบรรยากาศองค์การ อยู่ในระดับสูงกว่าข้ออื่น ๆ แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา มีโครงสร้างองค์การที่กำหนดสายการบังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจนในแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ ผู้บริหารสูงสุด รองลงมาจนถึงระดับล่างสุดคือ พนักงานที่ปฏิบัติงาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างองค์การแบบเน้นหน้าที่ ยึดหลักการแบ่งออกเป็นกลุ่มงานตามลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ การมีโครงสร้างองค์การแบบเน้นหน้าที่ทำให้โครงสร้างองค์การขององค์การบริหารส่วนตำบลมีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ง่ายต่อการดำเนินงานต่าง ๆ และเมื่อพิจารณาอีกข้อคำถาม พบว่า องค์การมีวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีบรรยากาศองค์การ อยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา มีวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน ทำให้พนักงานที่ปฏิบัติงาน ทำงานออกมาล่าช้าเนื่องจากขาดวิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ดังนั้น สิ่งที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการ คือ ส่งเสริมให้พนักงานที่ปฏิบัติจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อลำดับขั้นตอนวิธีในการปฏิบัติงานของแต่ละงานอย่างชัดเจน พัฒนาระบบการทำคู่มือปฏิบัติงานโดยการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เวลาในการทำงานให้น้อยที่สุดและคงสภาพประสิทธิภาพของงานไว้คงเดิมหรือดียิ่งขึ้นได้ ในส่วนระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสงขลา มีหน้าที่คอยติดตาม แนะนำ และร่วมพัฒนาคู่มือการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งให้มีมาตรฐานและตรวจสอบได้ง่าย เพื่อทำให้พนักงานที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานต่าง ๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีความคุ้มค่าตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Weber M. (1947) ที่กล่าวว่า ระบบราชการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการบริหารขนาดใหญ่ เพราะจะมีการจัดองค์การที่ดี มีการแบ่งงานกันทำอย่างเป็นระบบและสัดส่วน ทำให้เกิดความชำนาญ ความรวดเร็ว และความประหยัด เป็นระบบที่สร้างความยุติธรรม ทำงานภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบแบบแผนที่รัดกุมมีเหตุผล จึงลดการเล่นพรรคเล่นพวกลง ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูง และในส่วนขององค์ประกอบบรรยากาศองค์การในด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล มีระดับบรรยากาศองค์การ ต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ เมื่อพิจารณาข้อคำถาม พบว่า ผู้บริหารสร้างการแข่งขันของแต่ละบุคคล เพื่อให้ผลงานขององค์การมีความคิดที่สร้างสรรค์ มีระดับบรรยากาศองค์การต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลาไม่เน้นการสร้างการแข่งขันเพื่อให้เกิดผลงานที่เป็นที่สร้างสรรค์นวัตกรรม แต่เน้นการจัดพนักงานที่ปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานตามสายบังคับบัญชาที่กำหนดไว้ และเมื่อไม่มีการแข่งขันเกิดขึ้นในการปฏิบัติจะทำให้พนักงานปฏิบัติงานเช่นเดิม ไม่สามารถพัฒนางาน พัฒนาตนเองและส่งผลให้พนักงานเกิดหมดพลังในการทำงานถึงที่สุด เนื่องจากงานมีลักษณะเช่นเดิม ดังนั้น สิ่งที่ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการคือ สร้างการแข่งขันของพนักงานแต่ละบุคคลเพื่อให้ผลงานขององค์การมีความคิดที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้พนักงานสร้างความประทับใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดียิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ บัลดี อุณหเลขกะ (2533) กล่าวว่า สัมพันธภาพ

ระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อทำความรู้จักกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน อาศัยซึ่งการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ในช่วง ระยะเวลาหนึ่งที่ไม่จำกัดแน่นอน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยหลักความโปร่งใส มีระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาข้อคำถามพบว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและรับทราบข้อมูลได้สะดวก และการทำงานขององค์การสามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้ มีระดับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าข้ออื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทในองค์การและประชาชนเป็นอย่างมากในการติดต่อสื่อสารในทุก ๆ ด้าน สามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดด้วยระยะทาง ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำข้อมูลข่าวสารกระจายผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศไปยังประชาชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและเข้าถึงการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้อย่างง่ายดาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สลิลภร เชิงพัฒนะ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยบริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับมาก

4. วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบบรรยากาศขององค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า องค์ประกอบบรรยากาศขององค์การและการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบบรรยากาศขององค์การ พบว่า ความผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับสูงกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความผูกพันต่อองค์การ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญ โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารส่งเสริมให้พนักงานเกิดความจงรักภักดีและความภาคภูมิใจที่มีต่อองค์การ โดย พนักงานรู้สึกว่ามี ความสำคัญต่อผลประโยชน์ส่วนรวมและเป็นสมาชิกของกลุ่มทีมที่ทำงานได้ดี ผู้บริหารคอยหาแรงบันดาลใจ สวัสดิการ ความก้าวหน้าทางการงานให้แก่พนักงานแต่ละคน และอธิบายเหตุผลในการวิจารณ์ต่อพนักงาน ซึ่งการทำงานในองค์การมีการอธิบายนโยบายขององค์การอย่างชัดเจน และการบริหารขององค์การมุ่งเน้นไป

ที่การจัดคนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งถ้าเกิดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา มีการปรับปรุงบรรยากาศองค์การในด้านความผูกพันต่อองค์การแต่ละข้อคำถาม ให้อยู่ในระดับมากที่สุดแล้วจะทำให้การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ พึ่งดวง (2560) พบว่า ด้านความพึงพอใจในงานหรือความผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าองค์การต้องให้ความสำคัญในการสร้างความพึงพอใจในงานหรือความผูกพันต่อองค์การให้แก่พนักงาน ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินการตามธรรมาภิบาล มีการดำเนินงานที่ดีด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านของการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า หลักการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานตามหลัก ธรรมาภิบาลในหลักการมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างมากต่อบรรยากาศองค์การของกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา ซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารควรดำเนินการ คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานมีส่วนแสดงความคิดเห็นในการทำงาน เปิดโอกาสการตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีความเสมอภาคและเป็นประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในองค์การทำให้องค์การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมิตร สิงห์ใจ, นิตยา เพ็ญศิริรักษา, และพาณี สีตกะลิน (2559) พบว่า หลักการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง และเช่นเดียวกับ Litwin & Stringer (1968) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การที่ดีจะกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้พนักงานที่ปฏิบัติจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อลำดับขั้นตอนวิธีในการปฏิบัติงานของแต่ละงานอย่างชัดเจน พัฒนาระบบการทำคู่มือปฏิบัติงานโดยการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เวลาในการทำงานให้น้อยที่สุดและคงสภาพประสิทธิภาพของงานไว้คงเดิมหรือดียิ่งขึ้นได้

2. หน่วยงานในส่วนระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสงขลา มีหน้าที่คอยติดตาม แนะนำ และร่วมพัฒนาคู่มือการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งให้มีมาตรฐานและตรวจสอบได้ง่าย เพื่อทำให้พนักงานที่ปฏิบัติงาน ในองค์การบริหารส่วนตำบล เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานต่างๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานที่เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีความคุ้มค่าตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความผูกพันต่อองค์การที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของ กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัย ที่สำคัญในความผูกพันต่อองค์การที่ทำให้การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่สูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). *การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษรา ภาณุชไพศาล. (2557). *บรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงานสายปฏิบัติการ โรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 1 เทศบาลเมืองจันทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- จิตติมา ศรีไพบูลย์. (2552). *บรรยากาศองค์การของเทศบาลเมืองไร่ขิง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จุลลี ศรีชะโคตร. (2557). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสังกัดเทศบาล นครขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *การวิจัยเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ทิปปลิเคชั่น.
- ดิวิชา สังคหะ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ สำนักงานศึกษาธิการ ภาค 1-13*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.
- เดชา ศิริไพบูลย์. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับ บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 10*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.
- ทรงลักษณ์ ณ นคร. (2555). *การพัฒนาแบบประเมินธรรมาภิบาลในองค์การพยาบาล*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บัลดี อุณหเลขกะ. (2533). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพตามการรับรู้ของพยาบาล ประจำการกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของตนเองและหัวหน้าหอผู้ป่วย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2552). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 18, 2562, จาก <https://www.khuanpang.go.th/prb.pdf>
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2556). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับงานวิจัย = *Multivariate statistical analysis for research*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณชัย สมานชาติ. (2553). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศขององค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- สมมิตร สิงห์ใจ, นิตยา เพ็ญศิริินภา, และ พาณี สีสกะลิน. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลบรรยากาศขององค์การ กับการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงของบุคลากรในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. *พยาบาลสาร*, 43: 168-172.
- สลิลกร เชิงพัฒนนะ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สัมฤทธิ์ ฉิวนิ่ม. (2552). องค์ประกอบบรรยากาศขององค์การในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำราญ มีแจ้ง. (2557). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย ทฤษฎีและปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2545). การใช้สถิติในการวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: บริษัท เฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด.
- สุพิศ ประสพศิลป์ (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์การของสถาบันการศึกษาพยาบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เสริม ยอดรัตน์. (2550). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. (2561). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดสงขลา (พ.ศ.2561-2564)*. สืบค้นเมื่อ ตุลาคม 31, 2562, จาก <https://songkhlapao.go.th/develop/?cate=2&keyword=>
- อุทุมพร จามรมาน. (2532). *วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Best, J. W. (1970). *Research in education* (2nd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1998). *Multivariate Data Analysis* (5th ed). New Jersey: Prentice.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2001). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (6th ed). New York: McGraw-Hill.
- Likert, R. A. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.
- Litwin, G., & Stringer, R. A. (1968). *Motivational and Organizational Climate*. Boston: Harvard Business School.
- Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: Free Press.